

Biologische legkippenouderdieren lopen in Zwitserland gewoon buiten – een voorbeeld voor Nederland?

Vanuit de wens hoe je de biologische pluimveehouderij nóg biologischer maakt, heeft Hosberg AG, een grote handelaar in biologische eieren uit het Zwitserse Rüti, het initiatief genomen om biologische ouderdieren te gaan houden die biologische broedeieren produceren. Uit deze broedeieren komen vervolgens de hennen die de biologische consumptie-eieren gaan leggen. De achterliggende gedachte is dat de manier waarop ouderdieren gehouden worden, niet alleen van invloed is op hun eigen gedrag en gezondheid. Via stresshormonen en antilichamen worden deze effecten namelijk ook doorgegeven aan het ei en dus aan de toekomstige legghen. Dit wordt ondersteund door diverse wetenschappelijke publicaties, zowel bij legkippen als bij wilde vogels. Tijdens mijn vakantie was ik (Monique Bestman) in de gelegenheid om een bedrijf met ouderdieren en de biologische broederij te bezoeken.

De kippen gaan voor het eerst naar buiten.

8000 ouderdieren

Zwitserland telt 200.000 biologische leghennen, dat is 10% van het totale aantal leghennen. Het merendeel van deze biologische leghennen heeft biologische ouders. Totaal worden er 8000 biologische ouderdieren gehouden. Ze vertegenwoordigen de merken Hisex wit en bruin, Dekalb Amberlink, H&N Nick Chick en Hyline bruin. Momenteel worden er meer broedeieren geproduceerd dan nodig en de overtollige eieren gaan het biologische consumptiekanaal in.

Huisvesting

De ouderdieren worden als eendagskuiken geïmporteerd uit Denemarken, dat naast Zwitserland het enige andere Europese land is waar broedeieren niet tegen salmonella geënt mogen worden. In Zwitserland zijn salmonella-entingen verboden omdat geen onderscheid gemaakt kan worden tussen een natuurlijke besmetting en een enting. De biologische omstandigheden betekenen dat de groepsgrootte maximaal 500 dieren is, met maximaal vier groepen op één bedrijf. Bij de ouderdieren bestaat 10% uit hanen. De bezetting is maximaal 5 dieren per vierkante meter, éénderde van het vloeroppervlak is scharrelruimte en er zijn legnesten en zitstokken beschikbaar. Er mogen alleen gloeilampen of hoogfrequente TL-lampen gebruikt worden. De uitloop bedraagt 5 vierkante meter per dier. Deze bestaat uit een wintergarten en een 'echte' vrije uitloop met gras en struiken. De belangrijkste verschillen met de Nederlandse situatie zijn de uitloop naar buiten, de groepsgrootte en de bezetting. In Nederland worden ouderdieren, dus ook die de biologische leghennen produceren, binnen gehouden, de bedrijven bevinden zich in pluimveearme gebieden en bezoekers moeten eerst douchen voor ze naar binnen mogen. Per ronde worden mest en eieren van de Zwitserse ouderdieren drie keer onderzocht op salmonella. De dieren worden niet ontwormd. Op een leeftijd van 60-63 weken worden de ouderdieren afgevoerd.

Hanengekraai

Op het bedrijf dat ik bezocht, werden 2000 H&N Nick Chick (een witte leghen, overigens ander dan de Silver Nick) ouderdieren gehouden in vier groepen van 500. Binnen hadden ze een volière met op alle étages water en voer. De legnesten bevonden zich tegen de ene buitenmuur. Grenzend aan de andere buitenmuur bevond zich de scharrelruimte met stro en buiten de wintergarten met daarin stro, zitstokken, voerkorven en zandbakken. In zowel de stal als de wintergarten was veel daglicht. De dieren waren net opgezet, dus 17 weken oud, en leken zich prima te vermaken met alle aangeboden faciliteiten. Het hanengekraai was wel erg opvallend. Tijdens mijn bezoek mochten ze voor het eerst naar buiten. De uitloop direct rond de stal was bedekt met keien en daarna volgde een zone die bedekt was met verschillende soorten gaas om de begroeiing intact te houden. Verderop stonden allerlei bosjes, waardoor de uitloop mooi beschermt was.

De broederij

Om te voorkomen dat de 'kostbare' broedeieren tijdens het broedproces verwisseld zouden worden met gangbare eieren, was er een eigen biologische broederij ingericht. In een gehuurd gebouw in Oberkirch stonden enkele voorbroeders en een uitkomstkast. In dat dorp bevond zich ook een gangbare broederij, waarvan op de 'uitkomstdagen' personeel geleend werd. Twee dagen per week werden er maximaal 4000 henkuikens geboren. In de broederij waren elektromagnetische straling en hoogfrequente verlichting taboe, evenals het ontsmettingsmiddel formaline. Verder was het verschil met een gangbare broederij klein. Wel wil de broederij zich in de toekomst meer gaan onderscheiden, bijvoorbeeld door het aanbieden van kloekgeluiden tijdens het broedproces. In samenwerking met het onderzoeksinstituut FiBL wordt gekeken hoe het broedproces zo natuurlijk mogelijk gemaakt kan worden en of dit effect heeft op de kuikens. Een Zwitserse ééndagshen kost € 2.50, terwijl een eendagshen in Nederland ongeveer € 0.60 kost.

In de wintergarten zijn zitstokken, zandbakken en korven met ruwvoer beschikbaar.

De uitloop is met verschillende materialen bedekt om de bodem te beschermen.

Voorbeeld voor Nederland?

Wat me nog het meest aansprak tijdens de bezoeken aan de ouderdieren en de broederij, was de vanzelfsprekendheid waarmee de bedrijven zich presenteerden. Alsof ouderdieren in een vrije uitloop de gewoonste zaak van de wereld zijn. Zowel het pluimveebedrijf als de broederij maakten een professionele indruk en zagen er zeer verzorgd uit. Nederland telt momenteel ruim 500.000 biologische leghennen en dat aantal neemt nog steeds toe. Met name de bedrijven die recent omschakelen zijn erg groot en roepen de vraag op wat nog biologisch is en op welke manier biologisch zich van gangbaar zou kunnen onderscheiden. Als ze het in een land met 200.000 biologische legkippen de moeite waard vinden om ook biologische ouderdieren te houden, moet dat in een land met 500.000 toch ook mogelijk zijn?

Monique Bestman

De kippen gaan voor het eerst naar buiten.

Een kijkje in de broederij.